

Kainuun tilanne- ja kehityskuva

23.1.2025

Sisältö

1. Väestönkehitys
2. Kestävä elinvoima ja investoinnit
  - aluetalous
  - kärkitoimialat
  - työllisyys
  - osaaminen
3. Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
4. Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto
  - saavutettavuus

MAAPINTA-ALA

22 687 km²

3. suurin

VÄKILUKU

70 164

2023

YÖPYMISIÄ

1,2 milj.

2023

KESÄASUKKAITA

13 061

2022

UUSIUTUVA
ENERGIA

60 %

2022

VÄESTÖTIHEYS

3,5 as/km²

*Tilaa, rauhaa ja
puhdasta luontoa*

KAINUU

8 KUNTAA

Etäisyydet: Helsinki 568 km, Oulu 181 km, Bryssel 2000 km

© Kainuu Arctic Lakeland

BKT €/as.

42 126

2022

3

*supertietokonetta
LUMI, Mahti & Puhti*

METSÄÄ

1,93 milj. ha

90 % maapinta-alasta

TYÖPAIKKOJA

27 364

2022

JÄRVIÄ

4 639

12 % pinta-alasta

Kainuussa on

- ★ Yksi nopeimmista ja vihreimmistä supertietokoneista LUMI, Kajaani
- ★ Kasvava datakeskustoimiala ja kukoistava peliala, Kajaani
- ★ Unescon kirjallisuuskaupunki, Kuhmo
- ★ Vetovoimainen matkailualue, Arctic Lakeland Kainuu
- ★ Yksi Suomen korkeimmista vesiputouksista, Hepoköngäs, Puolanka
- ★ Suomen 100-vuotis juhlakansallispuisto, Hossa, Suomussalmi
- ★ Suomen suurin järvenselkä, Oulujärvi
- ★ Eniten miesten pesäpallon Suomen mestaruuksia, Sotkamon Jymy

TYÖTTÖMYYS

10,6%

marraskuun lopussa 2024

PUHDAS ILMA

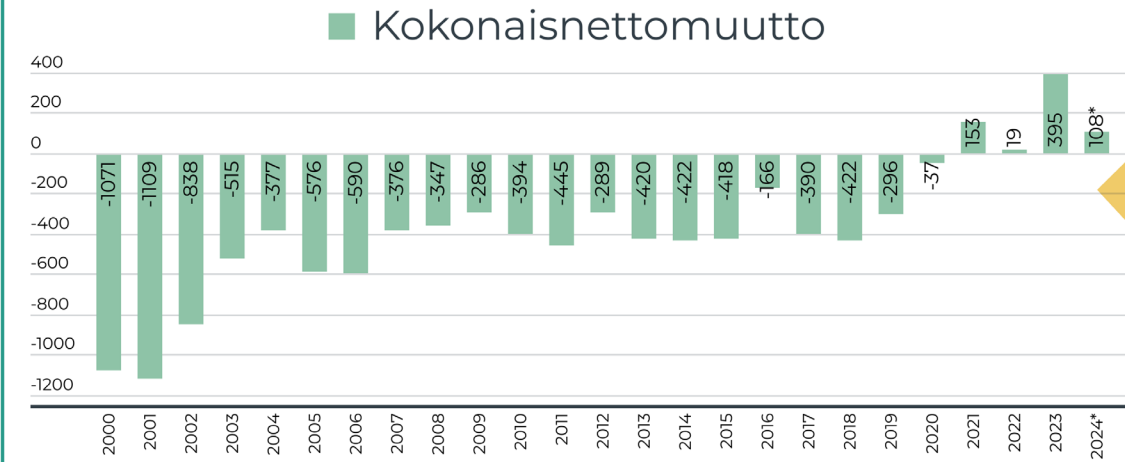
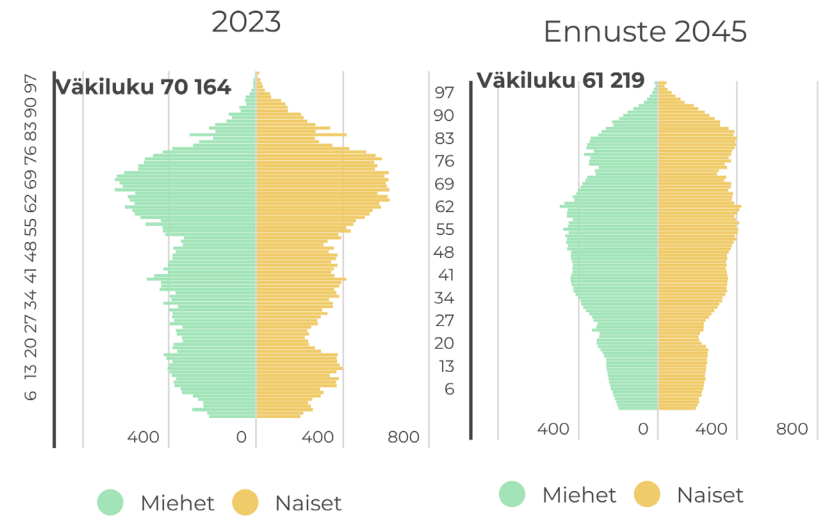
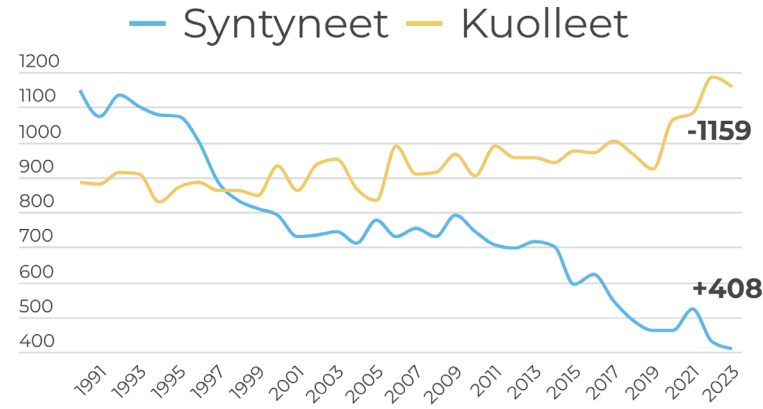
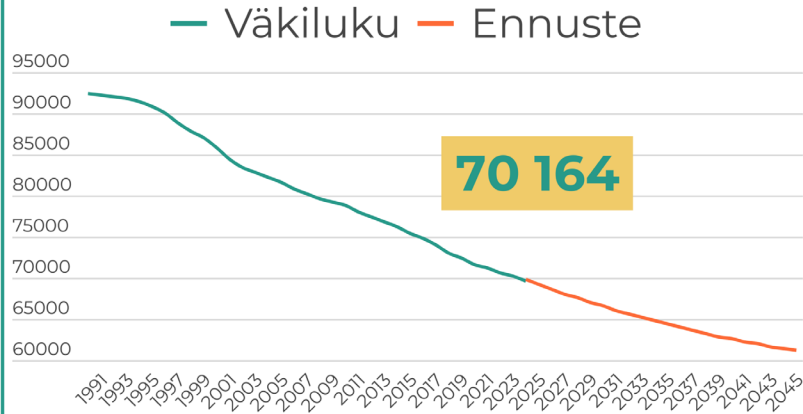
*pienhiukkaspitoisuus
2. pienin maakunnista*

17.1.2025

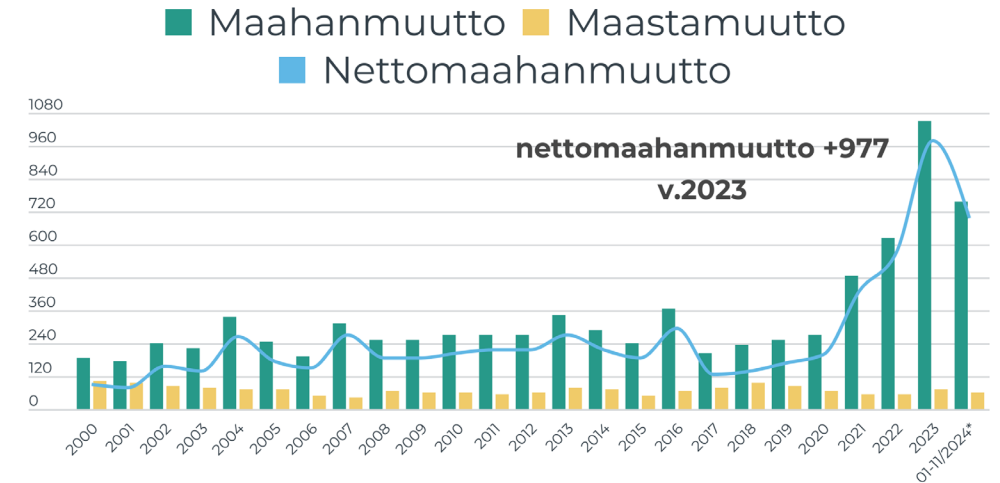
KAINUUN LIITTO

LIITTO

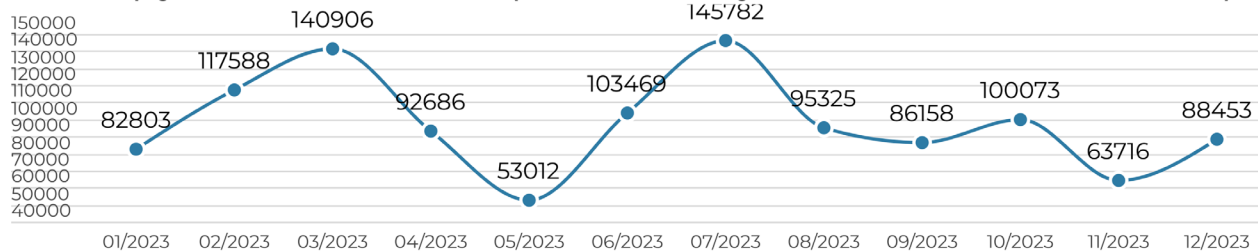
Väestönkehitys Kainuussa

**4 v. aikana
muuttovoitto
675 hlöä**

Yöpymiset kk v.2023 (rekisteröidyt + rekisteröimättömät)

1,2 milj. yöpymistä v. 2023

Ympärivuotinen matkailu ja monipaikkaisuus lisäävät väestön määrää ja palvelukysyntää alueella.

- KAMKilla 600 & KAOLla 300 kv opiskelijaa
- Paljon kv perheitä

Väestönkehitys

Väkiluku 2023: 70 167

11/2024: 69 747

Ennuste 2045: 61 219

- Kainuun väestönkehitys on ollut aleneva jo pitkään, mutta talouden vahva kasvu ja tulevat investoinnit muuttanee väestökehitystä ennustettua positiivisemmaksi.
- Kainuu on **muuttovoittomaakunta** neljättä vuotta peräkkäin, yli 700 henkilöä (tilanne 11/2024).
  - v. 2023: muuttovoitto 395 henkilöä ja nettomaahanmuutto lähes 1000 henkilöä. Kunnista 5/8 sai muuttovoittoa.
  - Muuttovoitto tulee maahanmuutosta.
  - Muuttovoiton ennakoidaan jatkuvan, myös kotimaasta.
- Väkiluku laskee **ikärakenteen** takia: kuolleisuus 3 x syntyvyyteen nähden
- Miesten enemmisyys lähes kaikissa ikäluokissa ja nuorten naisten vähyyys erityisesti 19-29 -vuotiaissa.
- Ulkomaalaistaustaisen osuus nousussa, nyt 5,3 %. KV-rekrytointeja HVA:lle.
- Monipaikkaisuus ja ympärivuotinen matkailu tasaavat väestönkehitystä.
- Aluetalous kasvanut vahvasti väestön vähenemisestä huolimatta.
- Jos erityisesti Kehys-Kainuun rajakuntien väestön väheneminen ja vanhusväestön osuuden kasvaminen ja alueiden autioituminen jatkuu vahvana, se heikentää Kainuun ja samalla itärajan alueiden kokonaisturvallisuutta.

Kestävä elinvoima ja investoinnit

Kainuussa on erittäin positiiviset näkymät. Elinvoimaisuus on vahvistunut ja on yhä vahvistumassa.

Isoja investointeja on realisoitunut ja tulossa alueelle.

Osaavan työvoiman riittävyys turvaaminen on erityinen kehittämisen kohde.

Alueen sisäinen polarisaatio, Kehys-Kainuu ja raja-alueet vaativat toimia ja tukea elinvoiman vahvistamiseen.

- **Vuosi 2022 oli vahvan kasvun vuosi.** Arvonlisäys ja BKT/hlö kasvoivat Kainuussa maakunnista eniten v. 2022.
- Vuonna **2023 Kainuun talouskehitys oli laskusuuntaista**, kuten puolessa muistakin maakunnista. Kaikkien toimialojen (TOL A-X) liikevaihto laski 4,3 % ja henkilöstömäärä 0,1 %. Arvonlisäys laski 8,6 %. Vuonna 2024 oli nähtävillä käännettä parempaan.
- **Konkurssien** määrä kasvoi vuosina 2023 ja 2024.
- **Uusien yritysten määrä kasvoi suhteellisesti eniten** (+8 %) Kainuussa ja yrityskanta kasvoi v. 2023. **Kasvuyritysten** (väh. 20 % kasvu, 3 hlöä) määrä kasvoi eniten Kainuussa (+29,6 %) ajanjaksolla 2019-2022, vuonna 2023 vähennystä.
- 1/3 kainuulaisista yrittäjistä eläköityy seuraavan 10 v aikana. **Omistajanvaihdoksissa** onnistuttava. Yrityskenttä uusiutuu.
- **Tutkimus- ja kehittämistoiminnan** menot kasvoivat 8,4 % 413 euroon/as (koko maa 1506 €/as.) KAMKin T&K menot kasvoivat 32 % (kaikki AMKt yht. 3,9 %)
- NATO-jäsenyys tarjoaa uusia mahdollisuuksia investoinneille, yrityksille ja tutkimus- ja oppilaitosten TKI-toiminnalle. Vuosangan harjoittelualueen kehittämiseksi on käynnistetty *Puolustusteollisuuden TKI- ja osaamistarpeet – uusia mahdollisuuksia Kainuussa – Vuosanka -hanke*. Kainuuseen pyritään saamaan Euroopan johtava arktisen sodankäynnin testauskeskus.

Kainuu otti Nälkämaan laulun todesta ja ryhtyi kilpailemaan

Pääkirjoitus | Taloutensa kääntänyt Kainuu sai taas hyviä uutisia uudesta supertietokoneesta.

Islantilainen Borealis Data Center on ostanut Herman IT Oy:n konesalitilat Renforsin Rannasta – ”Aiomme laajentaa toimintaa Kajaanissa jo lähitulevaisuudessa”

11.11.2024

Suomen uusi kansallinen supertietokone on nimeltään Roihu, ja se tulee Kajaaniin

10.12.2024

Uusi eurooppalainen supertietokone ja tekoälytehdas tulee Kajaaniin

EuroHPC-yhteisyritys on päättänyt sijoittaa seuraavan sukupolven eurooppalaisen supertietokoneen ja tekoälytehtaan Kajaaniin.

”Tämä maakuntahan on Suomen kasvun veturi” – Elinkeinoministeri Wille Rydman näkee Kainuun datatalouden keskittymänä, jota tukevaa koulutusta hän pitää keskeisenä

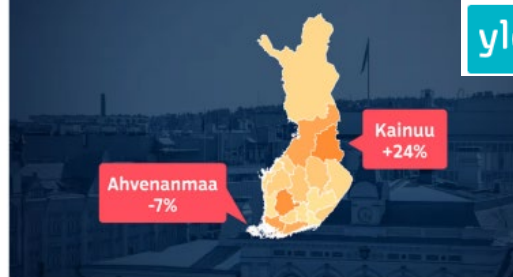
KAMK ja KAO valmistelevat jo datakeskusosaajien lisäkoulutusta

29.5.2024

Et muuten arvaa, mikä seutu kasvaa Suomessa nopeiten – Maakuntajohtaja: ”Nälkämaan laulu kertoo menestyksen nälästä”

OP:n ennusteen mukaan maakunnat ovat kääntymässä kasvuun Suomen talouden elpyessä. Pidemmän aikavälin tarkastelu tuottaa yllätyksen.

Maakuntien talouskasvu vuosina 2015–2025

Google suunnittelee miljardi-investointia Kajaaniin ja Muhokselle – Orpo: ”Olen hyvin iloinen”

Google ostaa Kajaanista maata pilvi- ja datakeskusta varten – hankkeella voisi toteutuessaan olla suuria vaikutuksia alueen työllisyyteen ja palveluihin

2.12.2024

Pohjois-Suomeen saatetaan pian tarvita satoja ihmisiä töihin datakeskuksiin – eikä vain insinöörejä ja tohtoreita

31.5.2024

Kainuun talouden vahva nousu ei ollut alueella yllätys, eikä hetken huumaa – suunnitteilla jopa 11,5 miljardin investoinnit

Kymmenen viime vuotta ovat olleet vahva ajanjakso Kainuun kärkitoimialoilla. Tuleen ei ole jääty makaamaan,

3.6.2024

Kainuun hurjalle talouskasvulle ei ole näkyvissä uhkakuvia – listasimme, mistä talouskasvu johtuu

Osuuspankin tuoreen ennusteen mukaan talous kasvaa Kainuussa eniten kaikista maakunnista vuosina 2015–2025.

21.12.2024

Turistit, tulkaa Kainuuseen

16.10.2024

Kajaani päihitti Norjan satojen miljoonien eurojen datakeskuksen sijoituspaikkana: ”Maakunnan kyllä sietää olla ylpeä”

Elinkeinoministeri Wille Rydman sanoo, että XTX Marketsin datakeskuksen sijoituspaikasta kilpailivat viime vaiheessa Suomen Kajaani ja Norja.

22.1.2025

Brittiyhtiö XTX Markets paljastaa viimein koko suunnitelmansa Kajaaniin: aikoo investoida miljardi euroa

XTX Markets suunnittelee rakentavansa Kajaaniin viisi omaa datakeskusta. Ensimmäinen niistä on jo rakenteilla ja se valmistuu vuonna 2026.

Kainuun aluetalous kasvanut maakunnista vahvimmin vuodesta 2015 saakka

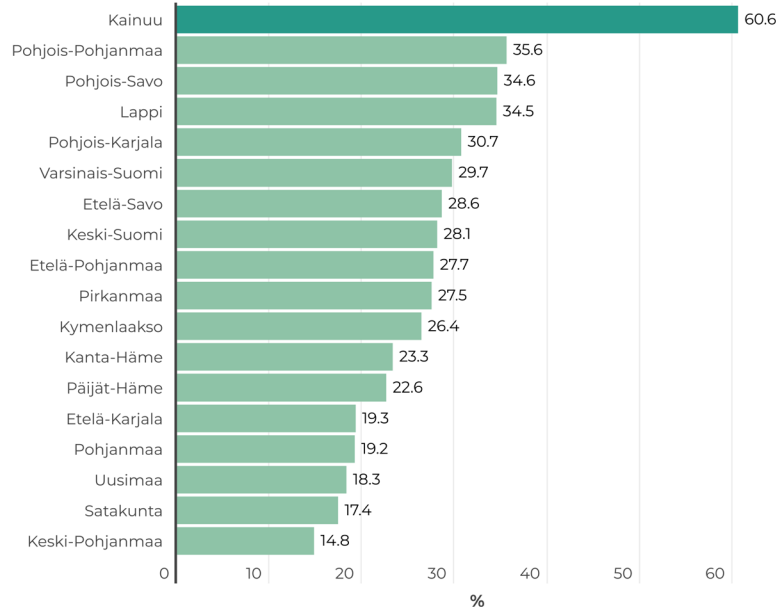
Kainuun BKT henkeä kohden kasvanut eniten vuosina 2015-2022; 60,6 %

Maakunnista 11. korkein BKT: 42126 € henkeä kohden. Nousut monta sijaan ylöspäin maakuntavertailussa.

Kaikkien toimialojen (TOL A-X) liikevaihdon trendi kasvanut jyrkästi vuodesta 2015 vuoteen 2022. Liikevaihto laski 4,3 % vuonna 2023.

Henkilöstömäärän kehitys ollut maltillisesti nousevaa pitkällä aikavälillä, mutta tasoittunut viime vuosina (työvoimapula).

BKT:N MUUTOS % ASUKASTA KOHDEN MAAKUNNITTAIN VUOSINA 2015-2022

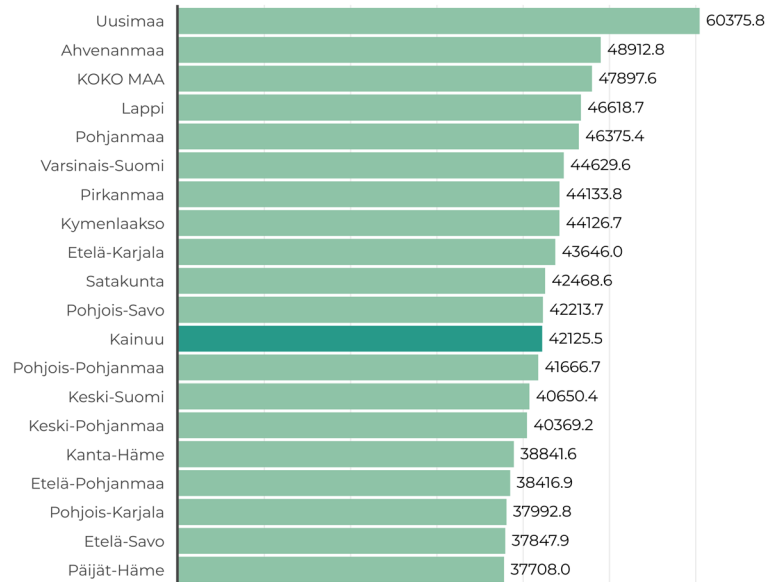

17.1.2025
data: Tilastokeskus, Kansantalouden aluetilinpito, Käypiin hintoihin

BKT MAAKUNNITTAIN 2022

Bkt henkeä kohden, käypiin hintoihin €

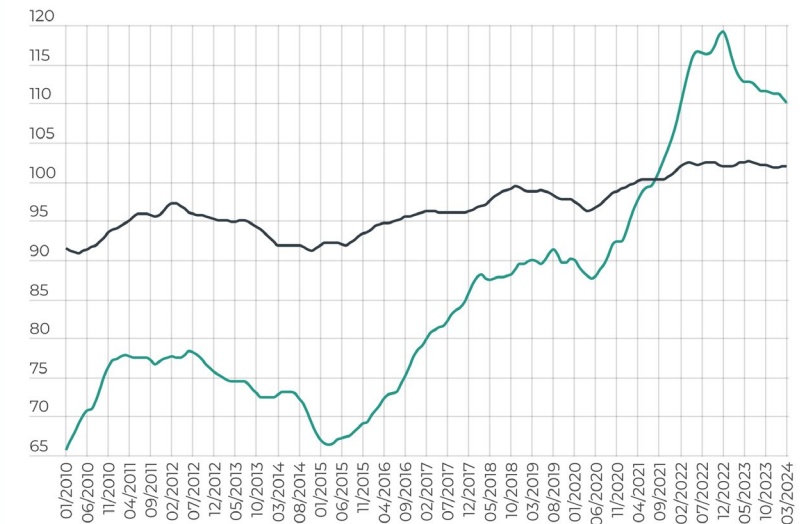

28.11.2024
data: Tilastokeskus, Kansantalouden aluetilinpito

KAIKKIEN TOIMIALOJEN (TOL A-X) SUHDANNEKEHITYS KAINUUSSA

Liikevaihto ja henkilöstöestimaatti 01/2010-03/2024

2021=100 ● Liikevaihdon trendisarja ● Henkilöstön trendisarja

Kainuun liitto, 20.1.2025
data: Tilastokeskuksen asiakasohjelman suhdannepalvelu

Kainuun kärkitoimialat

Liikevaihdoltaan suurin kärkitoimiala on kaivannaistoiminta ja kemianteollisuus.

Teknolgiateollisuus on kasvanut henkilöstömäärältään suurimmaksi.

KAINUUN KÄRKITOIMIALARYHMIEN LIIKEVAIHTO M € 2023

Yht. 1849 M €

Kaivannaistoiminta ja kemianteollisuus
719.3

Teknolgiateollisuus
(ICT- ja elektroniikka
ja metalliklusteri)
310.7

Biotalous (Metsä- ja puu-, energia- ja elintarvikeklusteri)
670.2

Matkailu
149.0

Kainuun liitto, päivitetty 20.1.2025
data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

KAINUUN KÄRKITOIMIALARYHMIEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄESTIMAATIT 2023

Yht. 6339

Teknolgiateollisuus (sis. ICT- ja elektroniikka- ja metalliklusteri)
2409

Matkailuklusteri
1243

Biotalous (sis. metsä- ja puu-, elintarvike- ja energiaklusteri)
1703

Kaivannaistoiminta
983

Kainuun liitto, päivitetty 20.1.2025
data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

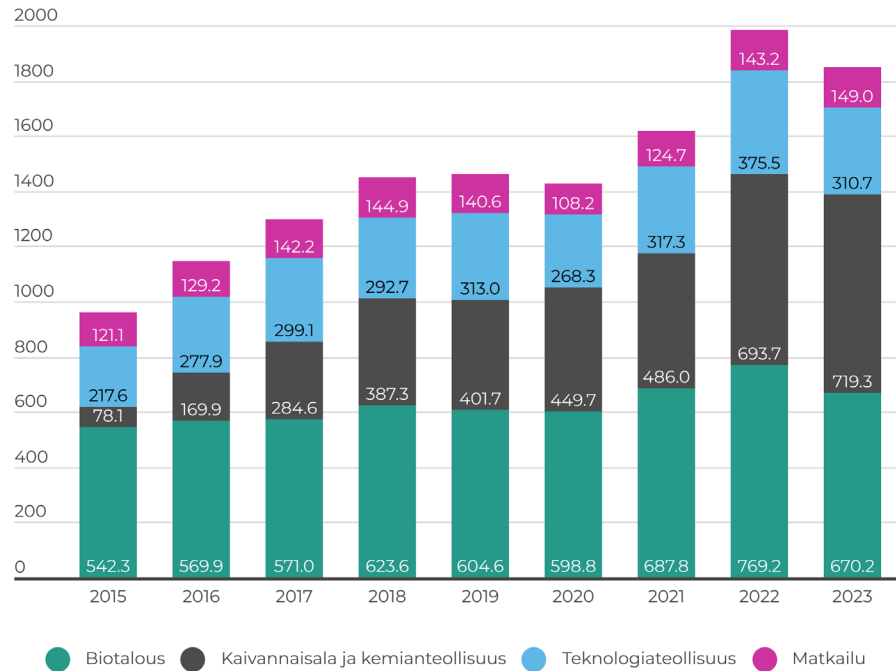

Kärkitoimialojen kehitys

Kärkitoimialojen **liikevaihto** nousi vuonna 2023 matkailussa sekä kaivannaisalalla ja kemianteollisuudessa, muilla laski. Yhteensä liikevaihto laski 6,7 %. Vuoden 2024 1.vuosipuoliskolla kaikilla kärkialoilla kasvua.

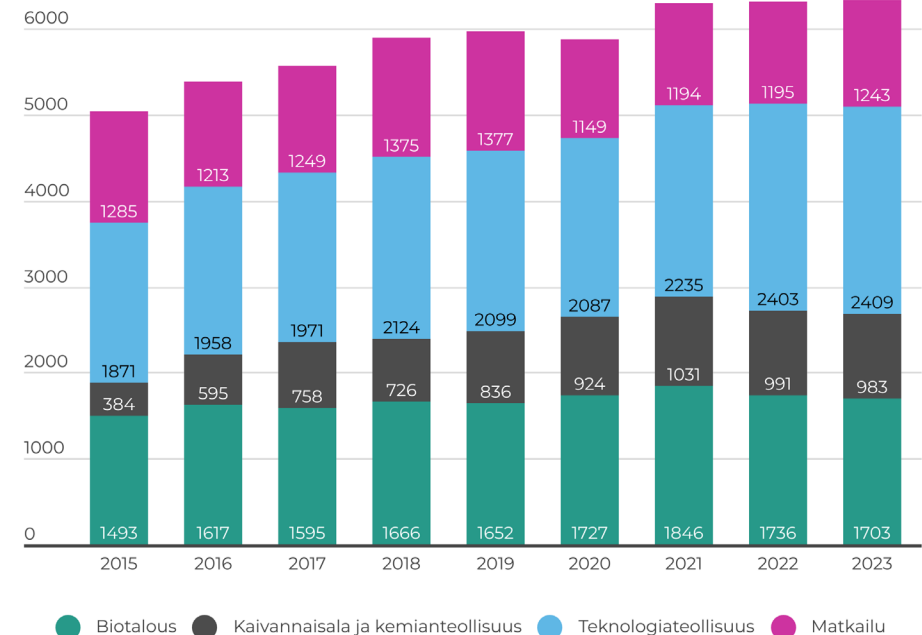
Henkilöstömäärä kasvoi matkailussa ja metallialalla, muilla laski vuonna 2023. Kärkitoimialojen henkilöstömäärä kasvoi yhteensä hieman. Vuoden 2024 1. vuosipuoliskolla kaivan. & kemianteoll. kasvua, muilla laskua.

LIKEVAIHDON EUROESTIMAATIT M€ KÄRKITOIMIALARYHMISSÄ 2015-2023

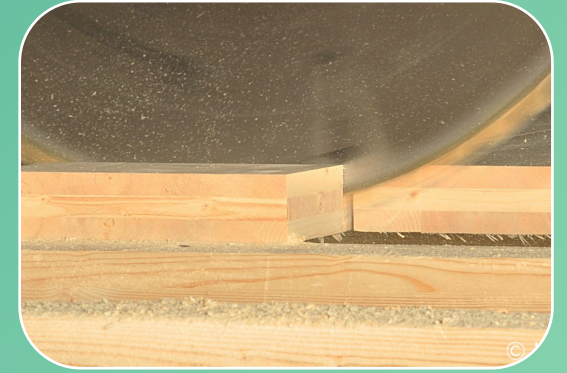
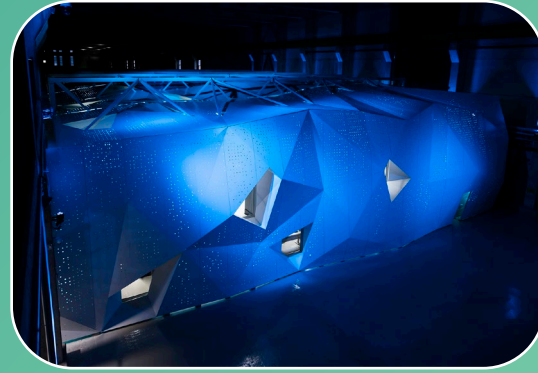
Kainuun liitto, 20.1.2025
data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

HENKILÖSTÖMÄÄRÄESTIMAATIT KÄRKITOIMIALARYHMISSÄ 2015-2023

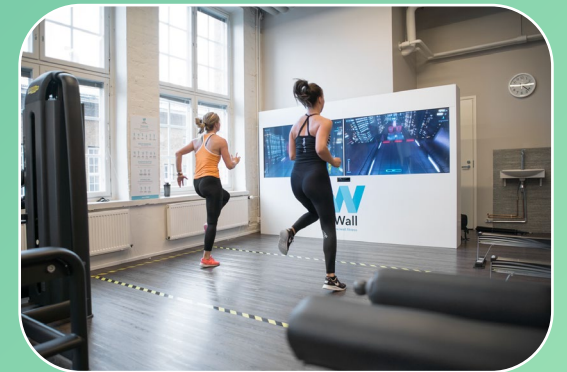
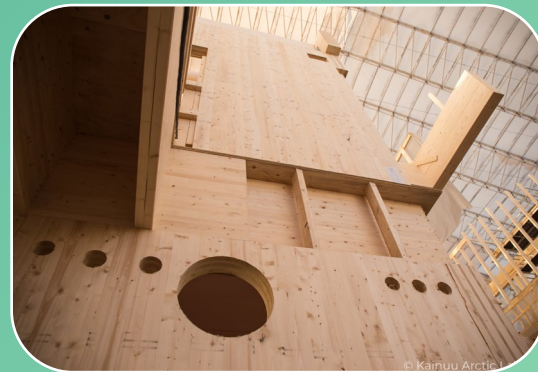
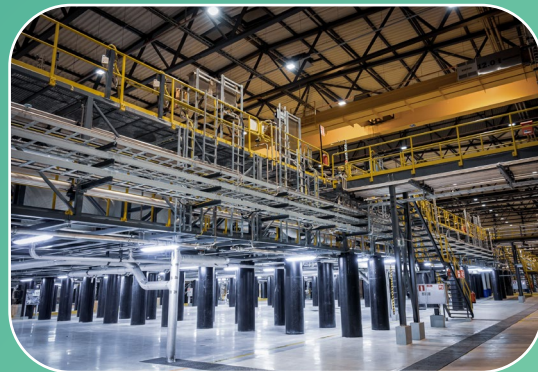

Kainuun liitto, 20.1.2025
data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Investointinäkymiä Kainuussa

Kainuuseen tavoitellaan yli 12 mrd € arvosta investointeja vuoteen 2030 mennessä

Teknologiaeteollisuus - Datakeskustoimiala

- Kainuuseen on muodostumassa **globaali keskittymä** suurteholaskennan, tekoälyn, supertietokoneiden ja datakeskusteknologian aloille. Kainuussa rakennetaan dataekosysteemiä esim. osana Kajaanin seudun innovaatioekosysteemi-sopimusta, Kainuun älykästä erikoistumista sekä maakuntaohjelmaa.
- Kainuun datakeskusekosysteemiä **kehitetään voimakkaasti**: aluetaloudellisen hyödyn maksimointi konesali-investoinneista sekä tämän mahdollistava toiselta asteelta yliopistokoulutukseen ulottuva toimialan koulutuskokonaisuus sekä toimialaan liittyvä yritys- ja TKI-yhteistyö sekä teemaan liittyvä yritysten kehittämistoiminta ja uusyritysperustannan vauhdittaminen. 1 € investointi suurteholaskennan palveluihin tuottaa 25-37 € hyödyn yhteiskuntaan.
- Kainuun liitto ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ovat kohdentaneet **EU varoja** (EAKR, ESR, JTF) Kainuun datakeskusekosysteemin rakentamiseen yhteensä noin 8,6 miljoonaa euroa vuosina 2014 – 2023 (mkl. CSC:n 6 M€ Lumi DC –hanke)

Teknologiategollisuus - Datakeskustoimiala

L U M I

- EuroHPC sijoittaa **Lumi AI Factory** -kokonaisuuden CSC:n Kajaanin Renforsin rantaan. Uusi supertietokone korvaa aikanaan nykyisen LUMIn. Myös Suomen uusi **kansallinen supertietokone Roihu** sijoittuu tänne.
- CSC:n Kajaanin datakeskus on yksi maailman energiatehokkaimmista ja ilmastoystävällisimmistä datakeskuksista -> auttaa pienentämään digitalisaatiosta koituvaa hiilijalanjälkeä. Ratkaisuja haetaan lisää hukkalämpöjen hyödyntämiseen. LUMI –supertietokoneen **hukkalämmöillä** lämpiää jo 20 % Kajaanin kotitalouksista.
- Kansainväliset konesalitoimijat näkevät Kajaanin ja Kainuun vetovoimaisena sijaintipaikkana. Alueella on Suomen **edullisen sähkönhinnan ohella hyvä vihreän energian saatavuus, sähköntarverkon kapasiteettia, osaamista, toimivaa yhteistyötä sekä tilaa sijoittua ja rakentaa.**
  - 1) **Google** maakaupat tehty 11/2024, kaavoitus menossa
  - 2) **XTX markets** 250 MWn datakeskus rakenteilla, valmistuu 2026. XTX Markets rakentaa Kajaaniin viisi omaa datakeskusta (1 mrd €).
  - 3) **Borealis Data Center** osti Herman IT:n konesalit 02/2024.
- Lisäksi vahvasti kasvava **peliala**. Peliyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto suhteessa Kajaanin väkilukuun on maailman kärkeä. Vuonna 2023 yrityksiä 10, joiden liikevaihto yli 150 M€. Esim. **CSE Entertainment** Suomen kovimpia kasvuyrityksiä (vuosina 2020-2023 kasvu 314 %, kauppaa 60 maahan). **Kitka Games** oli Kainuun suurin yhteisöveronmaksaja vuonna 2022.

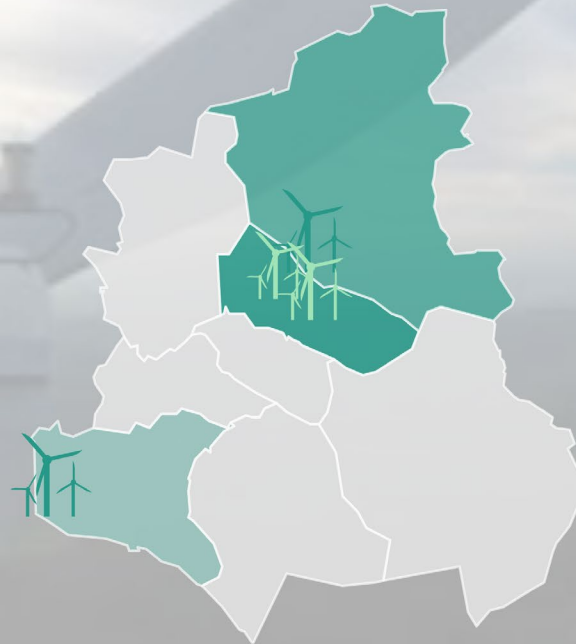
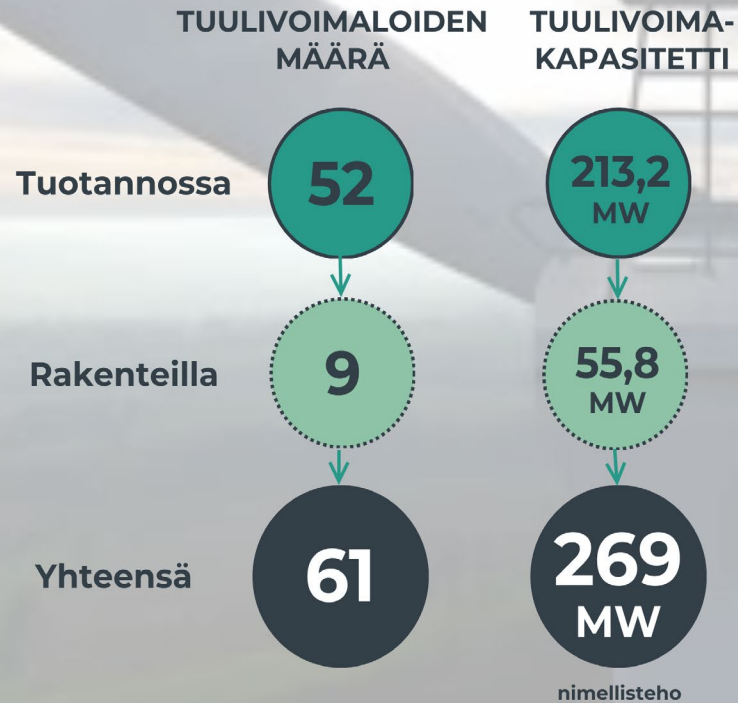

Biotalous ja puutuoteteollisuus

- Puolangalle rakennetaan uusi **biokaasulaitos** entisen pilottilaitoksen yhteyteen. Investoinnin arvo on 17 M€, johon TEM myönsi tukea 5,6 M€. Laitos tuottaa vuodessa noin 20 GWh nesteytettyä biokaasua, joka on tarkoitettu erityisesti raskaan liikenteen polttoaineeksi. Kajaaniin valmistuu **liikennebiokaasun tankkausasema** 2025 keväällä.
  - Paltamoon suunnitellaan 500 M€ **biometanolilaitosta**. Biomassa tulee sahateollisuuden sivuvirroista, energiapuusta sekä ainespuuhakkuiden latvuksista ja oksista tehdystä hakkeesta. Prosessissa tarvittava vety tuotetaan veden elektrolyysillä aurinko- ja tuulivoimalla tuotetulla sähköllä.
  - **KaiCell Fibers Oy**:n (KCF) sellutehdasinvestointi Paltamoon toisi Suomen kansantalouteen noin 955 milj. euroa/v ja Kainuuseen 720 milj. euroa/v. Tehtaan ympäristölupa tuli lainvoimaiseksi keväällä 2024.
  - Puutuoteteollisuus on kasvanut Kainuussa vahvasti. Puurakentamisen tulevaisuuden näkymät ovat positiiviset ja Kainuuseen tarvitaan alan teollisia investointeja ja uusia toimijoita. Kuhmon **Crosslam CLT-tehdas** laajensi linjastoaan vuonna 2023.
- Sahoista **Kuhmo Oy** investoi vuosien 2020-2023 aikana reilu 50 miljoonaa euroa sahalinjaansa. Yrityksen tavoitteena oli 550 000 m³:n tuotanto vuodelle 2024. Itävaltalainen Pfeiffer on ostanut **Pölkky Oy**:n. Kajaanin sahan toiminnan kehittämiseen liittyvä investointiprojekti eteni vuonna 2024. Investointiprojektin valmistuttua sahan kapasiteetti nousee 200 000 kuutiometrissä 450 000 kuutiometriin vuodessa.

Taloukasvua ja teollisia investointeja voidaan turvata uusiutuvan energian saatavuudella

TUOTANNOSSA JA RAKENTEILLA OLEVAT TUULIVOIMALAT KAINUUSSA

KAINUUN LIITTO

Tilanne 14.8.2024, päivitetty 20.9.2024 Kainuun liitto

Toiminnassa on Kivivaara-Peuravaaran 30 (Hyrynsalmi-Suomussalmi), Piiparinmäen 9 (Kajaani), Lumivaaran 8 ja Illevaaran 5 (Hyrynsalmi) tuulivoimalaa. Lumivaaran 9 uutta tuulivoimalaa ovat juuri valmistuneet ja ne otetaan käyttöön vuonna 2025. Tuulivoimaloiden nimellisteho yht. 269 MW.

- Uusiutuvan energian osuus käytöstä 60 % v. 2022. Tuulivoimalla tuotettiin 33 % ja vesivoimalla 60 % sähköntuotannosta v. 2023.
- **Tuotannossa 52 tuulivoimalaa** neljällä eri tuulipuistoalueella, nimellisteho 213,2 MW.
- Kainuun maakuntakaavoituksen **tavoitteena on 410** tuulivoimalaa vuoteen 2035 mennessä => uutta liikevaihtoa 22 500 M€, arvonlisäystä 17400 M€ ja investointeja 4 100 M€.
- Tuulivoimatuotannon toteutumista hidastaa geopoliittisesta tilanteesta johtuva kustannustason nousu ja kantaverkon puutteet itäisessä Suomessa.
- Kajaaniin suunnitellaan isoa 125MW/350MWh **sähköenergiavarastoa** (16 hallia).
- Lisäksi **aurinkovoimahankkeita** ja -selvityksiä on useita menossa.
- Energiaintensiivisen teollisuuden mahdollisuudet Kainuussa -selvitys valmistumassa.

Matkailu ja kulttuuri

- **Matkailu uuden kynnyksellä. Kotimaan matkailu dominoi, mutta kv-matkailun voimakas kasvu alkanut.** Lentoyhteydet ja junayhteys Vuokattiin tarvittavia kasvun mahdollistajia.
- Matkailu on elpynyt ja kasvanut koronakriisin jälkeen liikevaihdoltaan, mutta henkilöstömäärä romahti v. 2020 eikä ole palautunut entiselle tasolle (työvoimapula, moni vaihtoi alaa).
- Vuonna 2024 kotimaan matkailijoiden määrä väheni Kainuussa, mutta kansainvälisten matkailijoiden määrä kasvoi. Eniten kansainvälisiä matkailijoita tuli Saksasta, Alankomaista ja Ranskasta.
- **Suoria ulkomaisia charter-lentoja ja ryhmämatkoja alkanut tai alkamassa** Kajaanin lentoasemalle: Amsterdamista (TUI lentää viikoittain 17.1.-14.3.25) ja Pariisista (1 lento loppuvuonna 2024 ja 3 lentoa vuonna 2025).
- Alueen matkailutoimijoiden sinnikäs ja pitkäjänteinen yhteistyö on tuonut tulosta. Ensimmäinen Charter kone Kajaaniin saatiin Vuokatin Matkailukeskus Oy:n ja Tour Partner Group yhteistyönä, jonka onnistumisen myötä Arctic Lakeland Charter hanke pääsi toteuttamaan kolmen Charterin sarjaa ja nyt neuvotellaan talveen 25/26 viidestä lennosta. Myös Kainuun Liiton, Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan rahoittaman ja KAMKin hallinnoimalla hankkeella ”Suorat kansainväliset lentoyhteydet Kajaaniin” on edistetty kv-lentoja.
- KV markkinoille suunnattu Kainuun matkailumarkkinoinnin brändi **Arctic Lakeland** palkittiin kansainvälisillä matkailumessuilla Berliinissä **parhaana pohjoismaisena luontomatkailukohteena** vuonna 2024.
- Kainuussa on useita matkailuinvestointeja suunnitelmissa. Esim. Vuokatissa 690 M€ investointisuunnitelmat vuoteen 2040 mennessä.
- Kulttuuri on tärkeä veto- ja pitovoimatekijä Kainuussa. Kulttuuri- ja luovat alat ovat myös merkittävä kasvava elinvoiman lähde Kainuun aluetaloudelle.

Kaivannaisala ja kemianteollisuus

- Kaivannaisala ja kemianteollisuus aluetalouden veturi (17% alan työpaikoista Kainuussa). Kiertotaloutta kehitetään, joka pidentää kaivosten toiminta-aikaa radikaalisti (esim. Terrafame).
- Terrafame on yksi maailman suurimmista akkukemikaalitehtaista ja omaa Euroopan suurimmat nikkeliavarannot. Nikkelisulfaatin tuotantokapasiteetti riittää noin miljoonan sähköauton tarpeisiin vuosittain. Terrafamen tuottamien akkukemikaalien hiilijalanjälki on markkinoiden pienin bioliuotusmenetelmän ansiosta. Akkukemikaalien markkinatilanne on ollut haastava vuonna 2024.
- Luonnonuraanin talteenotto alkoi vuonna 2024 ja kaivostoiminnan laajentamisesta on vireillä ympäristölupahakemus.
- **Terrafame on hakenut EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan lain mukaista strategista hankeasemaa uuden malmiesiintymän hyödyntämiseksi.**
- Kainuun muita kaivoksia ovat Elementis Mineralis B.V., Sotkamo Silver Oy sekä selvitysvaiheessa olevat Nordic Talc Oy ja Otanmäki Mine Oy.

TYÖLLISYYS

15-64 v.

73,1 %

koko maa **73,6 %**
2023

TYÖTTÖMYYS

10,5 %

koko maa 10,9 %
11/2024

TYÖTTÖMÄT

3 194

11/2024

PITKÄAIKAIS- TYÖTTÖMÄT

764

11/2024

NUORISO- TYÖTTÖMYYS

15-24 v.

13,9%

koko maa **13,0%**
11/2024

REKRYTOINTI- ONGELMIA

41 %

koko maa 41 %
Q2/2023-Q3/2024 ka.

KAINUUN TYÖLLISYYS

TYÖPAIKAT

27 134

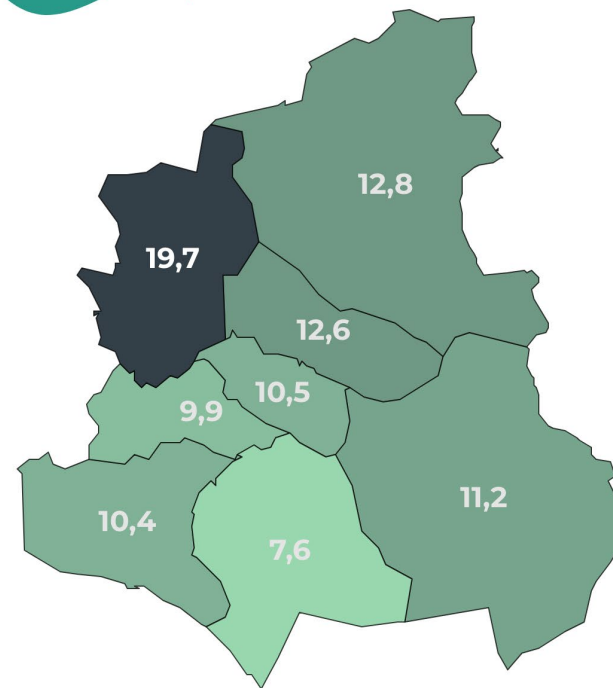
2023

TYÖVOIMA

29 552

18-64 v.
2023

Työttömyysaste (%) kunnittain
marraskuun 2024 lopussa

KAINUUN LIITTO

Marraskuu 2024

Työttömien
työnhakijoiden
määrä kasvoi 17
% vuoden
takaisesta.

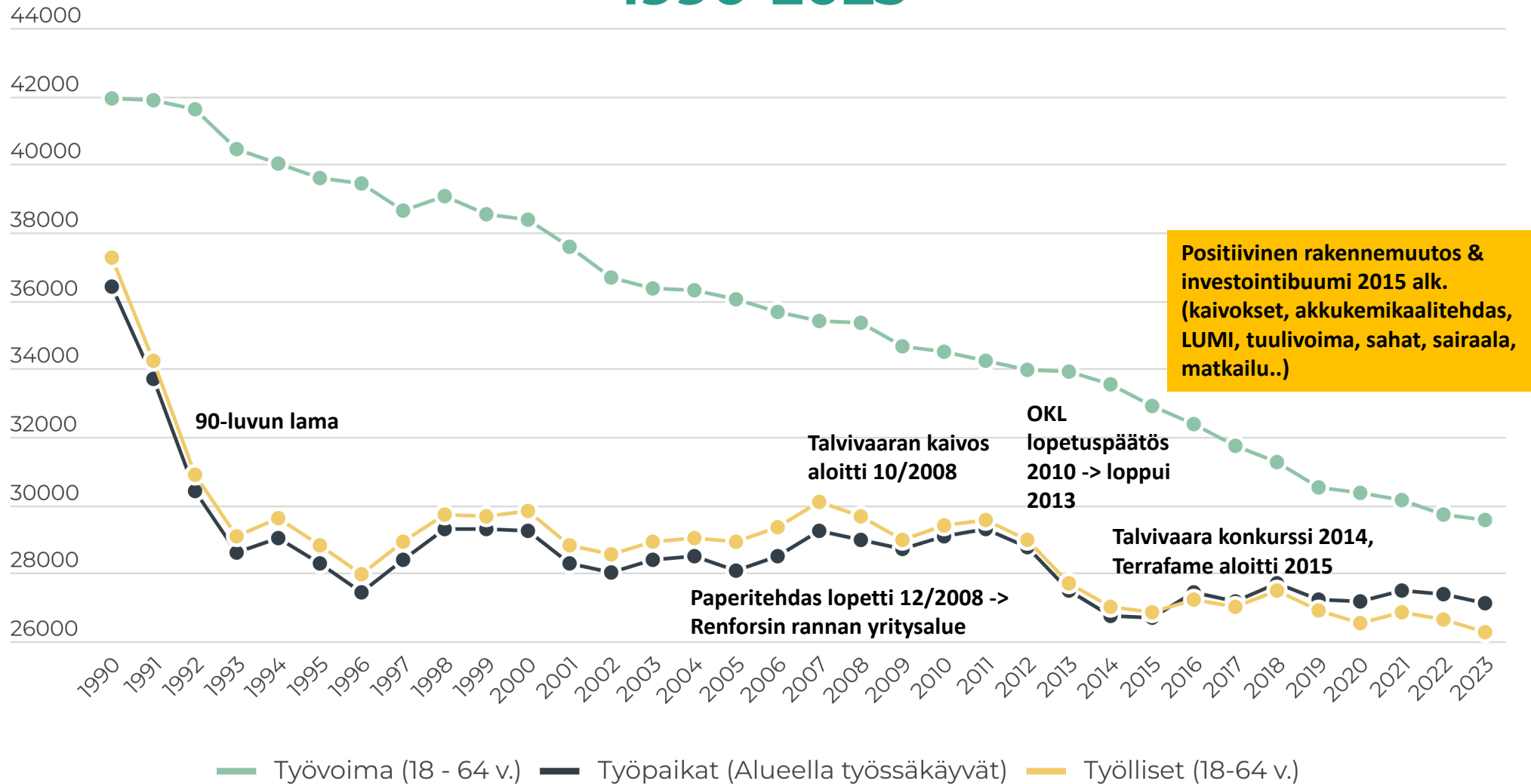
Työttömyysaste
oli 10,5 %; 1,6
prosenttiyksikköä
enemmän kuin
vuotta aiemmin.

Pitkäaikaistyöt-
tömiä 28 %
enemmän kuin
vuosi sitten.

Uusia avoimia
työpaikkoja
ilmoitettiin 291,
mikä on 53 %
edellisvuotta
vähemmän.

**Matalasuhdanne
vähentänyt
työvoiman
kysyntää
väliaikaisesti.**

TYÖVOIMA, TYÖLLISET JA TYÖPAIKAT KAINUUSSA 1990-2023

Työvoiman määrä laskenut trendinomaisesti (aiemmat muuttotappiot, eläköitymiset).

Alueella työssäkäyviä (työpaikkoja) on enemmän kuin alueella asuvaa työllistä työvoimaa

=> työpaikkoja monipuolisesti tarjolla

Osaaminen

- Kainuu on matalasti, mutta kattavasti koulutettu maakunta. **Kainuun monipuolinen, työmarkkinoiden tarpeisiin vastaava koulutuspolku välttämätön ja sitä vahvistetaan aktiivisella yhteistyöllä.**
- Nuorten, työmarkkinoille tulevien ikäluokkien koko on ollut jo pitkään selvästi työmarkkinoilta eläköityviä pienempi ja työvoimasta siirtyy eläkkeelle samanaikaisesti runsaasti henkilöitä.
- Osaajapulaa ja kohtaanto-ongelmaa. **Rekrytointiongelmia** 41 %:lla (4 viimeisimmän kvartaalin ka.). V. 2023 jopa 66 %, Suomen pahin!
  - suurin pula on sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä metalli-, ICT-, metsä- ja ravintola-aloilla. Erityisen kova pula on opettajista ja siivoojista.
- Tulevat **investoinnit lisäävät osaajatarvetta.**
- Koulutusorganisaatiot (KAMK, KAO, KYK) vastaavat ketterästi osaajatarpeeseen (yritysyhteistyö, koulutusyhteistyö, oppisopimus-erikoistumis- ja muuntokoulutukset, työelämälähtöiset valinnaiset tutkinnon osat, Taitotehtaat)
- Tavoitteena uudet yo-aloituspaikat. Syksyllä -24 käynnistyi vaka ja erit.pedagogiikan tutkintokoulutus.
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistus vuonna 2026 ja leikkaukset (n. -2 M€) vuodelle 2025 ovat Kainuun kannalta erittäin huonoja tulevien investointien ja osaajatarpeen kasvun myötä.

Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

- Kainuulaisten hyvinvointi kohentunut pitkällä aikavälillä, mutta alueelliset erot ovat suuria. Huolenaiheena **ennalta ehkäistävissä olevien kuolinsyiden korkea määrä, työikäisten työkyky (tuki- ja liikuntaelinsairaudet) sekä lasten ja nuorten fyysinen ja henkinen hyvinvointi.**
- Liikunta- ja urheilu- sekä ennaltaehkäisevä terveydenhoito-osaaminen vahvaa.
- Alueellinen **nuorisovaltuusto** (ALNU) aktiivinen mm. nuorten mielenterveysasioiden ja liikunnallisuuden lisäämisen esille nostamisessa.
- **Hyvinvointialan kehittämisen maakunnallinen yhteistyöryhmä** aloittanut (HARVA-alueen tarpeisiin vastaavia hyvinvointia edistäviä ratkaisuja).
- Kainuu digipalvelujen kärjessä. Alueellinen **digipalvelualusta** Kainuun Omasote jo vuodesta 2014, jonka kautta asioi vuoden 2023 aikana 52 % kainuulaisista. Perheiden ja nuorten tukemiseen uusia digipalveluja.
- **Kainuun keskussairaalan** säilyminen päivystyssairaalana on äärimmäisen tärkeää alueen potilasturvallisuuden ja elinvoiman kannalta. Myös Suomen suurin valmiusprikaati ja Itärajan läheisyys huomion arvoista => valmius ja varautuminen.
- **KV rekrytointi** yhtenä henkilöstön saatavuuden turvaamiskeinona HVA:lla (eettistä rekrytointia ns. perherekrytointina). Tavoitteena 30-40 sairaanhoitajaa tai hoiva-avustajaa/v. perheineen. => peruspalvelujen turvaaminen kriittistä!
- Kainuussa on pitkä kokemus **kotoutumisen** edistämisen toimista ja alueellisesta yhteistyöstä. KAO hoitaa nyt kotouttamiskoulutukset.

Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

@Kainuu Arctic Lakeland

- Kainuun maa-alasta 95 % on metsää. Kainuun metsien kasvu ja puumäärät ovat suuremmat kuin poistuma. Kainuu on edelleen **hiilinielu**. Puuta viedään muualle - lisää kestävää jalostusta Kainuuseen kehitetään.
- Kainuun kasvihuonekaasupäästöt laskivat 13 % vuonna 2023.
- **Helmi-elinympäristöohjelman** toteutus etenee. Kainuun vaarajakson lehto- ja lettokeskittymä (Puolanka, Paltamo, Hyrynsalmi, Suomussalmi)
- Kainuun Elyllä aloittaa helmikuussa asiantuntija Kainuun alueen luonnon monimuotoisuusohjelman (LUMO) valmistelussa.
- Oulujoen vesistön vesistövisio 2035 valmistunut. Toteutus käynnistymässä.
- Ylä- ja Itä-Kainuussa toimii Vihreän siirtymän osaamiskeskus, jossa vauhditetaan vihreän siirtymän investointeja ja juurrutetaan osaamista omien luonnonvarojen ja energiavarojen kestävään hyödyntämiseen.

Saavutettavuus

- pullonkaula

Kainuun ja Itäisen Suomen liikenne-
infrastruktuuri on jäänyt jälkeen Etelä- ja Länsi-
Suomeen verrattuna. Ero korostuu varsinkin
junaliikenteen saavutettavuudessa ja
lentoliikenteen tilanteen epävarmuudessa.

Elinkeinotoiminta ja huoltovarmuus
edellyttävät toimivaa ja pysyvää lentoyhteyttä
Kajaanin ja Helsingin välillä.

Kuva: Finnair, Mikko Pyökkö

- **Lentoliikenneyhteys** on kriittinen Kainuun elinkeinoelämälle, erityisesti kv-matkailulle, datakeskustoimialalle ja huoltovarmuudelle. Koronapandemian ja geopoliittisen tilanteen takia lentoliikenne loppui Helsingin ja Kainuun välillä ensin kokonaan ja on myöhemmin jatkunut valtion tukemana ostoliikenteenä harvennetuilla vuoroilla ja pienemmällä kalustolla. Nykyinen ostoliikennekausi maaliskuun 2026 loppuun.
- Toimivat lentoyhteydet luovat yrityksille liikevaihtoa ja uusia työpaikkoja. Kajaanin lentoaseman vaikutusalueen **lentoliikenteestä riippuvaisten yritysten liikevaihto 1,7 M€/v ja 1250 työpaikkaa**. Noin 10 % Kajaanin lentoaseman vaikutusalueen yrityksistä on vähentänyt työpaikkoja huonojen lentoyhteyksien takia!
- Lentoliikenteen kriittisyys: Saavutettavuudessa tulee toteutua **3 h saavutettavuustavoite** pääkaupunkiin, joka saavutetaan vain riittävän lentoliikenteen avulla.
- Turvallisuuspoliittinen tilanne vaikuttaa erityisesti itäisen Suomen liikennejärjestelmään. **Geopoliittinen tilanne** korostaa myös **poikittaisyhteyksien merkitystä**.
- Pohjoisen elinkeinoelämän kuljetukset ja **investointipotentiaalin realisoituminen** edellyttävät panoksia liikennejärjestelmään.

Nostot

- Kainuussa aluetalouden kasvuvauhti on ollut kaikista maakunnista nopeinta kymmenen vuoden ajan. Aluetalous on kasvanut erityisesti kärkitoimialojen (kaivannaisala ja kemianteollisuus, matkailu, teknologiateollisuus ja biotalous) vetämänä. Toimialojen laaja-alaisuus on tuonut vahvaa ja kriisinkestävää kasvua alueelle.
- Datakeskustoimiala on kehittynyt erityisen voimakkaasti ja Kainuun datakeskusekosysteemiä kehitetään määrätietoisesti.
- Myös vihreän siirtymän energiainvestointeja on toteutunut ja on tulossa alueelle paljon.
- Kainuun tilannekuvassa alueen kriittisiksi kehittämisen kohteiksi on tunnistettu:
  - **saavutettavuus,**
  - **osaavan työvoiman saatavuus,**
  - **investointien edistäminen,**
  - **vihreän siirtymän ja infran vahvistaminen,**
  - **Kainuun veto- ja pitovoiman kehittäminen,**
  - **Itä-raján läheisten alueiden kehittäminen Kainuussa sekä**
  - **NATO-jäsenyyden hyödyntäminen.**

Lisätiedot: Erityisasiantuntija Henna Sormunen
[henna.sormunen\(at\)kainuunliitto.fi](mailto:henna.sormunen(at)kainuunliitto.fi), p. 044 410 0733